

De ongedeelde stad is van iedereen

De stad die de PvdA altijd voor ogen staat is een stad van iedereen, een ongedeelde stad, waarin iedereen kansen krijgt en verplichtingen heeft. Grote mannen uit de sociaaldemocratie als Wibaut, Van der Ploeg en Schaeffer, bouwden en vernieuwden die stad. De sociaaldemocratische erfenis van meer dan honderd jaar volkshuisvesting heeft gezorgd voor een goede stad. Maar de crises op de kapitaalmarkt en de woningmarkt bedreigen dat ideaal. Het is niet meer vanzelfsprekend dat iedereen overal kan wonen in een woning van goede kwaliteit tegen een betaalbare prijs. Nieuwkomers en oorspronkelijke bewoners, oud en jong, rijk en arm, hoog en laag opgeleid: groepen in onze samenleving groeien eerder uit elkaar dan naar elkaar toe. Dat laten we niet gebeuren. Schatplichtig aan ons verleden en met zorg voor de toekomst wil de PvdA die groepen verbinden en inzetten op een ongedeelde stad.

Daar zijn wel nieuwe recepten voor nodig want de oude werken niet meer. Het is nodig om de sociaaldemocratische visie op de stad te moderniseren. Dat proberen we hier te doen, door de ongedeelde stad opnieuw te definiëren en te koppelen aan beleidsthema's die om herijking vragen.

Gastvrije stad: voor oud en nieuw

De ongedeelde stad is een gastvrije stad. Een stad voor zijn bewoners *en* voor nieuwkomers. Een stad dankt zijn groei en zijn vitaliteit aan de mensen die daar hun geluk en welvaart komen zoeken. Starters, studenten, gezinnen, asielzoekers, statushouders, flexwerkers uit Oost Europa. Ze zoeken hun plaats in de stad, ontwikkelen zich erin en zorgen zo voor dynamiek. De kansen van nieuwkomers, de buitenkansers in de stad, worden bepaald door de ruimte die gemaakt wordt door het bouwprogramma en door hen die vertrekken. Op die ruimte hebben alle starters even veel recht: of ze nu uit huis gaan bij hun ouders in de stad, hier komen studeren, werk komen zoeken vanuit andere Europese landen of veiligheid komen zoeken vanuit oorlogs- of hongergebieden.

Maar gastvrij kan alleen een gastheer/gastvrouw zijn en dat zijn de bewoners van buurten en wijken. Die hebben wij wel eens over het hoofd gezien. Teveel nieuwkomers in een buurt geven een vervreemdend gevoel, mensen herkennen hun eigen buurt niet meer omdat de sfeer daarin verandert. Wij staan ervoor, dat de 'regels van de stad' door al die nieuwkomers gekend en gerespecteerd worden, zodat de bewoners die er al waren, zich thuis kunnen blijven voelen.

Wij respecteren de manier waarop mensen in hun buurten willen leven. Bewoners moeten grip houden op hun omgeving. Die omgeving moet veilig zijn. Een buurt of wijk kan alleen gastvrij zijn als

de veiligheid is gegarandeerd. Dat betekent: preventie, maar ook repressie. Bewoners die in angst leven kunnen zichzelf niet zijn.

Lokale maatregelen die hierbij passen zijn:

- Experimenteren met het geven van invloed op woningtoewijzing in eigen portiek/straat aan direct betrokkenen
- Leefbaarheidsbudgetten naar de buurt overhevelen en de bewoners laten beslissen
- Ruimte maken, quota vaststellen, en gelijke kansen creëren, loten, voor verschillende soorten nieuwkomers

Zorgzame stad: voor jong en oud

De ongedeelde stad is een zorgzame stad. Een stad waarin jong en oud prettig kunnen leven. Als je jong bent kun je veilig spelen en is er een goede school in de buurt. Als je oud bent kun je tot op hoge leeftijd in je buurt blijven, omdat je nog steeds je woning in kunt komen en de zorg die je nodig hebt binnen handbereik ligt: soms in de buurt, soms onder de knop van je PC. In die stad kunnen ouderen toezicht houden op speelplaatsen en doen jongeren een boodschap voor hun bejaarde buurman. De zorgzame stad bouwt sociaal; juist voor groepen met een kansachterstand zoals gehandicapten of ouderen met zorgbehoeften.

Iedereen in de stad heeft verantwoordelijkheid voor zijn kwetsbare stadgenoten. Voorzieningen voor ex-gedetineerden, psychiatrische patiënten, dementerende ouderen, mensen met verstandelijke beperkingen staan overal in de stad, niet alleen in sociale huurwijken. Buurten en mensen die die verantwoordelijkheid tonen worden voluit gesteund, zij die ervan weglopen worden aangepakt.

Lokale maatregelen die hierbij passen zijn:

- Mensen die iets doen voor hun buurt materieel en immaterieel ondersteunen
- Woon-zorgarrangementen op maat in elke wijk: toegankelijke woningen en een netwerk van ontmoetingsgelegenheden en zorgvoorzieningen, veraf en dichtbij
- Buurtcontracten met nieuwkomers afsluiten over de bijdrage die zij aan de buurt gaan leveren

Betaalbare stad: voor rijk en arm

De ongedeelde stad is een betaalbare stad, waarin arm en rijk een plek vinden en elkaar ontmoeten. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan, want door de marktwerking worden de populaire plekken duur. Dat kunnen we niet tegenhouden, behalve tegen hoge kosten. Woningcorporaties moeten daarin weer een betrouwbare partner worden, die het huisvesten van de zwakste groepen op de woningmarkt als eerste prioriteit hebben. We kijken over de hele stad of er genoeg woningen zijn voor mensen met een laag inkomen. Daarover maken we afspraken met corporaties.

Op landelijk niveau dient een huurbeleid gevoerd te worden, dat het mogelijk maakt woningen een redelijke verhouding hebben tussen prijs en kwaliteit. Grotere en betere woningen zijn duurder dan

kleinere en slechtere. Huuraanpassingen kunnen niet langer alleen de zittende huurders beschermen tegen prijsstijging, omdat daardoor de huren voor nieuwe huurders onbetaalbaar worden.

We zijn zuinig op de betaalbare delen van de stad, we proberen die betaalbaar te houden. We bevorderen renovatie. We realiseren ons dat sloop een buurt kan maken, maar ook kan breken. Daarom slopen we alleen als het niet anders kan en is er altijd een mogelijkheid voor bewoners van te slopen woningen om in hun buurt te blijven. Bewoners bepalen uiteindelijk zelf wat zij leefbaar vinden; de politiek is daar dienstbaar aan.

Straten kunnen 100% sociaal of 100% duur zijn, maar buurten zijn nooit zo groot dat arm en rijk elkaar niet meer ontmoeten, op school, bij de dokter of in de winkel.

Energielasten zullen in de komende decennia hoger worden dan de huur en hypotheeklasten. We maken de stad ook betaalbaar door de woonlasten als geheel te beheersen. Een energiezuinig huis mag duurder zijn dan een energieverblindend huis, hogere huur is acceptabel als daar een lagere energierekening tegenover staat. Energieneutrale woningen, waarvoor geen energierekening meer binnenkomt, kunnen al voor betaalbare prijzen worden gemaakt. Dat vraagt om decentrale opwekking van energie: daar maken we alle ruimte voor.

Lokale maatregelen die hierbij passen zijn:

- Voorrang aan renovatie: sloop alleen als de bewoners daarmee instemmen en nieuwbouw hen een betaalbaar alternatief biedt
- Kansen voor het doorbreken van eenzijdige wijkopbouw grijpen: betaalbare woningen in de randgemeenten, koopwoningen in wijken met veel sociale huur
- Integrale woonlasten waarbij huur/hypotheek, energielasten en lokale lasten samen worden beschouwd
- Corporaties aanspreken op de mate waarin zij de doelgroep huisvesten, maar zelf laten bepalen hoe ze dat dan doen

Dynamische stad: voor hoog- en laagopgeleid

In de ongedeelde stad wonen en werken hoog en laag opgeleide mensen, werkenden en werklozen. Je kunt er sociaal stijgen en er is een vangnet voor hen die dalen. Een stad die kansen biedt aan iedereen die iets wil leren, wil werken of iets wil ondernemen. Als je aan de stad verdient, dan verdient de stad aan jou. Als de stad voor je zorgt, dan zorg jij voor de stad. Zo'n stad maken bewoners samen; welzijn is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, geen vakgebied van professionals. De gemeentelijke overheid stelt en handhaaft normen; stelt mensen en groepen in staat verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen buurt; bevordert samenhang en treedt op tegen polarisatie.

We zetten ons ervoor in, dat de meeste aandacht gaat naar de wijken met de grootste problemen: schooluitval, criminaliteit, armoede, werkloosheid. Naar die wijken gaan de investeringen, zodat er de beste scholen, de beste zorg en de beste condities voor het ontstaan van een bloeiende wijk economie worden gecreëerd. We realiseren ons, dat de economie van de stad verandert. Winkels en kantoren verliezen terrein aan de online-economie. Thuiswerken en winkelen via internet

zijn nieuwe werkelijkheden, die zorgen voor leegstaande bedrijfsruimten, die buurten onaangenaam kunnen maken. We geven daarom alle ruimte voor nieuwe initiatieven en maken de bestemmingsplannen flexibel.

Lokale maatregelen die hierbij passen zijn:

- Flexibele bestemmingsplannen, die functiewijzigingen snel mogelijk maken
- Flexibele huurcontracten, die mogelijk maken dat de huisvesting snel aan persoonlijke omstandigheden kan worden aangepast
- Bevorderen, dat slechtste wijken de beste voorzieningen hebben

Tot besluit:

De ongedeelde stad is een dynamische stad, die niet in regels, sjablonen en dogma's denkt en doet, maar maatwerk biedt omdat hij voortdurend verandert. Relaties zijn nog zelden "tot de dood ons scheidt", de stad kent steeds meer alleenstaanden. We werken nog zelden tot aan het gouden horloge na vijftwintig dienstjaren, als flexwerker of ZZP-er varieert ons inkomen van jaar tot jaar. We kopen steeds minder bij vaste buurtwinkels, maar winkelen op internet uit loodsen die in het hele land en daarbuiten staan. En een steeds kleinere groep werkt elke dag op dezelfde plek; het "nieuwe werken" gebeurt vanachter de laptop thuis aan de keukentafel of in het koffiehuis in de buurt. De ongedeelde stad is zo robuust en stabiel dat hij al die veranderingen mogelijk maakt. We denken niet alleen in rechten, maar ook in kansen; niet alleen in bestemmingen, maar ook in veranderingen.

Van de wijkaanpak hebben we geleerd dat een focus van inspanningen en investeringen op de slechtste plekken van de stad loont. Op een breed front, van criminaliteit tot woningkwaliteit, van ouderenzorg tot het beheer van het openbaar groen. Die brede en geconcentreerde aanpak geeft mensen het geloof dat het beter gaat en de energie om de verantwoordelijkheid voor hun buurt, hun wijk, hun stad, terug te nemen: gastvrij, zorgzaam, betaalbaar en dynamisch.

Een aanpak die hierbij past is:

- Integraal, stem investeringen in tijd en geld af met alle partners en bewoners
- Flexibel, geen uniforme maatregelen als altijd en overal 30% sociaal
- Gericht op maatschappelijk resultaat, het gaat om wat we bereiken, niet hoe we dat doen

Mei 2012

Werkgroep Ongedeelde Stad o.l.v. Freek Ossel

Opstellers: Lex de Boer, Laila Frank, Freek Ossel en Remco Pols

Met dank aan de bijdragen van: Anne Koning, Raymond van Praag, Stijn Verbruggen en Margriet Visser